

Néhány változás az OTKA pályázatok benyújtásának, értékelésének folyamatában

Az OTKA törvényt 1997 decemberében fogadta el az Országgyűlés. Ebben megfogalmazódott, hogy az OTKA Bizottságban öt fő, a művelődési és közoktatási miniszter által delegált szakértő, egy fő az Akadémia elnöke által javasolt szakértő, egy közgyűjteményi képviselő, az OMFB elnöke által javasolt egy szakértő és a három Tudományterületi Kollégium elnöke tevékenykedik. A Tudományterületi Kollégiumok elnökeit az OTKA Bizottság választja meg. Az OTKA Bizottság dönt a pénzügyi források felosztásáról, meghatározza a főbb kutatási területeket és felhasználási célokat. A bizottság tesz javaslatot a Kormánynak az OTKA költségvetési támogatási összegére, s dönt a benyújtott pályázatok támogatás előirányzatának bontásáról.

Az OTKA előirányzathból a tudományos kutatásokra, a nemzetközi tudományos kutatásban való részvételre, ösztöndíjra, a kutatásokhoz szükséges eszközök beszerzésére teljesíthetők kiadások. A támogatások általában 3 évre adhatók. Az OTKA Bizottság tagjai megbízatásuk alatt nem adhatnak be pályázatot.

Az OTKA pályázatok benyújtása, elbírálási rendje és a támogatások biztosítása kérdéskörben az új Szervezeti és Működési Szabályzat változásokat rendelt el. Ezek a változások elsősorban az alábbi témákhoz kapcsolódóan léptek hatályba:

- az évi 5 milliót meghaladó pályázatok benyújtási feltételei, bírálata,
- a pályázat költségvetésével kapcsolatos bírálati szempontok,
- a pályázat eredményességének időszakos ellenőrzése,
- a személyi kifizetések.

A *kutatási pályázatok* benyújtásával kapcsolatban életbelépett az a korábbi szabály, miszerint egy pályázó *csak 2 OTKA témát vezethet, és 1 pályázatban lehet résztvevő*, de a második témavezetést alaposan meg kell vizsgálni.

A fiatalok teljesítményét a kutatási idő ráfordítás függvényében kell értékelni.

A kutatók pályázhatnak státuszra, de ennek fedezetét másra felhasználni nem lehet.

Költségvetés csökkentést csak részletes tételes indoklással lehet végezni, vagy ha ez nem lehetséges a pályázatot el kell utasítani.

A kutatóidő és a költségelemzés nagyon fontos részét képezi az elbírálásnak.

A szakértők és a bírálók neveit titkosan kell kezelni.

Az egész eljárás ma már *elektronikusan* zajlik, ami elősegíti a titkosság betartását.

A tudományos iskola és az évi 5 MFT feletti pályázatok értékelése:

- legalább 3 (lehetőleg 4) bíráló értékkel,
- a bírálók lehetnek hazaiak és külföldiek,
- ezt követően az elsőfokú interdiszciplináris ad hoc bizottság értékkel,
- a másodfokú bizottságban már a 3 tudományterület pályázatait értékeli együtt.

Kevesebb változás van *az általános értékelési és döntési szabályok* esetén:

- a pályázott kutatási program nem változtatható,
- a futamidő nem hosszabbítható,
- a költségvetés a benyújtott formában értékelendő,
- moduláris pályázat esetén, pl. egy műszer, vagy állás kivehető,
- az összeférhetlenségi szabályokat igen szigorúan kell kezelni.

Az értékelés három lépcsős: az első a szakértői bírálata, a második szint a zsűri bírálata, a harmadik pedig az OTKA Kollégium bírálata.

1. A *szakértői bíráló* részletes szöveges értékelésből és pontozásból áll. A bírálónak a költségvetést és az etikai vonatkozásokat is értékelnie kell. A hangsúly a bírálóban a tudományos értékelésen van.

2. A *zsűri* elnöke tesz javaslatot a bírálók személyére. Mind a név, mind a bíráló anonim. A zsűri szakmailag illetékes tagjai referálják a bírálókat a zsűri ülésén, és javaslatot tesznek a támogatási kategóriába sorolásra. A kategóriákba sorolás lehet: *feltétlenül, lehetséges és nem támogatandó*. Véleményezni kell külön a költségvetést. A kategóriákba sorolás titkos szavazással történik.

3. A *kollégium* ellenőrzi a sorrendet, az értékelést, a második témavezetést, interdiszciplináris értékelést végez és a nagy kockázatú, merész kutatási javaslatokat külön értékeli. Kialakítja a tudományági támogatási arányokat.

4. Az *OTKA Bizottság* ellenőrzi a pályázatokat és az elbírálást, biztosítja a tudományterületek közötti interdiszciplinaritást, és meghozza a döntést a pályázatokról.

A zsűri feladatai között az elbírálás mellett fontos szerep jut a részjelentések és a zárójelentések értékelésében. A részjelentéseket a zsűri tagjai, a záró jelentéseket szakmailag illetékes bírálók végzik.

Mindenki lehet pályázó és bíráló is. A pályázat, a véleményezés és az értékelés is elektronikusan történik.

Keveiné Bárány Ilona, SZTE